

Wonen in het klooster volgens de Regel

Bij het leven in gemeenschap horen een aantal regels en gebruiken, die ook het wonen in het klooster betreffen. Deze regels en gebruiken evolueren met de tijd.

De Constituties van de Zusters van de H. Vincentius à Paulo van Opwijk vormen de basis van de leefregel van de zusters.

Constituties en Leefregel

Het voorwoord bij de op 30 september 1988 door de bisschoppelijke vicaris, bij mandaat van de kardinaal-aartsbisschop Godfried Danneels, goedgekeurde constituties geeft een beeld van de evolutie van de leefregel van de zusters van Opwijk.

De congregatie is ontstaan vanuit de noden van de plaatselijke bevolking. Enkele vooraanstaanden van de gemeente wilden daaraan tegemoet komen. Zo richtte Petrus Van Hemel, de toenmalige Pastoor-Deken, in 1847 een eigen congregatie op om de volkskinderen onderwijs en een christelijke opvoeding te geven en in dienst te staan van arme zieken, bejaarden en wezen.

Reeds op 29 februari 1848 erkende Kardinaal E. Sterckx de congregatie als 'een Geestelijke Gemeente' met dezelfde Regel als de Religieuzen van de Sint-Jacobsparochie te Leuven 'van het order van de H. Vincentius a Paulo, tot verzorging der arme zieken en tot christelijke opvoeding der jonge dochterkens' (uit de stichtingsakte).

Nog tijdens het leven van Moeder Josephapha, de eerste overste, traden de Zusters van Opwijk toe tot de Reguliere Derde Orde van St.-Franciscus van Assisi. Zij ontvingen de Regel –door Paus Leo X goedgekeurd- op 20 januari 1874. Hun eigen 'Regel' die ze vanaf het begin van hun stichting onderhielden werd er met enkele wijzigingen aan toegevoegd als: 'Statuten voor De Zusters van de H. Vincentius a Paulo, le-

vende onder de Derde Regel van de H. Franciscus van Assisi'.

Regel en Statuten werden op 25 april 1874 eveneens door de kerkelijke overheid goedgekeurd. Als Zusters Franciscanessen van de H. Vincentius a Paulo te Opwijk werden zij van dan af geaffiliëerd bij de Orde der Franciscanen. Dit werd op 27 januari 1912 bevestigd door Pater Pacificus a Monza, Minister-Generaal van de Minderbroeders Franciscanen.

Op 4 oktober 1927 schreef Paus Pius XI een nieuwe regel voor de Regulière Derde Orde van St.-Franciscus van Assisi voor, die in de congregatie werd aangenomen. De Statuten van de congregatie werden herzien en aangepast aan de nieuwe Regel en de voorschriften van het kerkelijk recht die in 1918 waren uitgevaardigd. Ze werden goedgekeurd door Kardinaal Van Roey op 12 maart 1929. In 1938 werd daaraan een brochure toegevoegd met aanvullende 'Canones'. De doelstelling van de congregatie werd er als volgt in uitgedrukt:

'Geheel het inzicht van de leden van deze congregatie is de Evangelische Raden te onderhouden ter navolging van de H. Franciscus van Assisi en te arbeiden aan de glorie van God, aan hun eigen zaligheid en onder de bescherming van de H. Vincentius a Paulo, Jezus-Christus in zijn arme en lijdende ledematen te dienen. Hiertoe zullen de zusters zich bezighouden met de kinderen te onderwijzen, de wezen op te voeden, de ongeneeslijken en zieken in hun Gasthuizen te dienen'.

(const. 1929 Hdst. 1, § 1. 1)

Na het tweede Vaticaanse Concilie (1962-1965) werden vooral 'Gaudium et Spes' en 'Perfectae Caritas' een uitnodiging om het bestaan als religieuzen te herbronnen, te herzien en te vernieuwen. Van daaruit willen de zusters meer levensnabij komen: alles wat hen door hun wijze van leven en wonen

onnodig van de anderen onderscheidt, willen ze laten vallen, ze willen goede burens en collega's zijn. Naast de bestaande activiteiten en gemeenschappen ontstaan er gemeenschappen met scheiding van werk- en leefmilieu; ze gaan op zoek hoe ze de armen meer nabij kunnen zijn in hun werken en wonen; ze zoeken naar een sterkere samenwerking met leken en laten hun kaderfuncties opnemen waar het mogelijk en nodig is; in 1969 zenden ze zusters missionarissen naar Mali.

Tussen 1964 en 1968 kwamen er gedeeltelijk vernieuwde constituties. Ze werden de leidraad voor het leven van de zusters, gegroeid als zij waren vanuit een samen zoekend op weg zijn met de hele congregatie: gebed in 1965, maagdelijkheid in 1966, armoede in 1967 en gehoorzaamheid in 1968.

Van dan af hielden de zusters regelmatig kapittel, van waaruit er telkens kapittelbesluiten groeiden, die hen inspireerden en begeleidde in hun concrete leven. Het kapittel van 1970 werd een grote uitnodiging om de verworven inzichten tot leven te laten komen. In de doelstelling schreven ze:

'We willen doen zoals Jezus heeft gedaan: het overal 'goed' maken voor elkaar, zo dat onze mensenwereld meer leefbaar wordt en dat daarin Gods zorg voor de mensen doorbreekt ...'

'We zoeken om eenheid te brengen tussen geloof en leven; we willen verder werken aan het samen dragen van verantwoordelijkheid en verder groeien in eerbied voor de eigenheid van personen en groepen, alsook in een grotere openheid naar buiten en het zoeken naar levensvormen zoals in het aller-eerste begin, dicht bij de mensen en betrokken bij het leven van elke dag; wij willen ons niet verder identificeren met instellingen en taken'.

(Kapittelbesluiten 1970-1971)

Daaraan werkend werd het voor de zusters duidelijk dat ze de stem van de levende God kunnen horen in de hedendaagse samenleving en dat ze bijgevolg gevoeliger moesten worden voor de tekenen van de tijd. In de doelstelling van 1976 verwoordde ze dit als:

'we willen ons door God laten oproepen om in de kracht van de Geest van de Heer Jezus, in lotsverbondenheid met elkaar en met de mensen van vandaag te werken aan bevrijding en heil voor deze wereld. Gelovend in het woord van Jezus 'Het Rijk Gods is midden onder u' willen wij, hier en nu meebouwen aan de voltooiing van zijn Rijk tussen de mensen'.

(Kapittelbesluiten 1976)

In de doelstelling van 1982 schreven zij:

'We willen ons voortdurend laten oproepen door de tekenen van de tijd om mee te werken aan heil en bevrijding. Wij willen, als Zusters van Opwijk, ons vooral bekeren tot en ons inzetten voor de kleinen, de armen en de verdrukten'.

(Kapittelbesluiten 1982)

Op 17 september 1983 ontvingen zij de nieuwe Leefregel van de Reguliere Derde Orde van St.-Franciscus van Assisi. Hij is ontstaan vanuit het leven en de ervaring van de Franciscaanse familie op wereldvlak. Goedgekeurd door Paus Johannes Paulus II werd hij gegeven te Rome op 8 december 1982.

In de nieuwe Leefregel wordt in hoofdstuk 7 over het gemeenschapsleven geschreven:

Omwille van de liefde van God zullen de broeders en zusters elkaar liefhebben, zoals de Heer zegt: 'Dit is mijn gebod, dat gij elkaar lief hebt, zoals Ik u heb liefgehad'.

En zij zullen de liefde die zij voor elkaar hebben, met daden tonen.

En de een zal gerust aan de ander zijn nood bekend maken, opdat deze het noodzakelijke voor hem vindt en hem daarmee dient.

Gelukkig degenen die evenveel van een ander houden,

als deze ziek is en hun niets kan terugdoen,

als wanneer deze gezond is en hun wel wat terug kan doen.

En voor alles wat hun overkomt, zullen zij dank brengen aan de Schepper en zij zullen verlangen zo te zijn als de Heer hen wil, ofwel gezond ofwel ziek.

Als ooit door woord of teken tussen hen aanleiding tot opwindning ontstaat,

God, indachtig zijnde, zullen de zusters zich altijd gedragen met religieuze zedigheid en voorzichtige wederhouding, en ten allen tijde aan hare meders-
ters bewijzen die christelijke en religieuze achting, welke zij haar schuldig zijn.

XXX Hoofdstuk.

Van den Refter en het Voedsel der Zusters.

1. De zusters zullen te samen in den refter eten, zij zullen nooit naar den refter gaan om het noon of avondmaal te nemen, dan uit de kapel, onder het gaan naar den refter zullen zij den Psalm de Profundis met Gloria Patrie enz. bidden.
2. De officiant zal voor en na het eten voorderen, de gebeden, die in den roomschen breviar staan, na de dankzegging zal men naar de kapel gaan onder het lezen van den Psalm Miserere, voor de overleden zusters en weldoeners der Gemeente.
3. De zusters zullen beurtelings de lezing doen, de Eerste zal hiervan ontslagen degene, die conserwab-

Pagina uit het 'Reglement. Regel van het Derde Orde van den H. Franciscus van Assisi voor de Zusters van den H. Vincentius a Paulo (voor 1892)'

dan zal de een aan de ander aanstonds, voor hij aan de Heer de offergave van zijn gebed aanbiedt, nederig vergiffenis vragen.

Als iemand de levensvorm waarop hij professie heeft afgelegd ernstig heeft veronachtzaamd, zal hij door de minister of door anderen die zijn schuld kennen, vermaand worden.

*En deze mogen hem niet beschaamd
maken noch hem afbreken,
maar zij zullen hem met grote barmhar-
tigheid omgeven.*

*Maar allen moeten met zorg vermijden
om kwaad te worden of zich op te win-
den over iemands zonde;
want toorn en opwinding verhinderen in
henzelf en in anderen de liefde.*

Doorheen al die jaren van gezamenlijke bezinning en herbronning zijn de zus- ters er dieper van bewust geworden dat ze vanuit hun christen-zijn geroepen zijn tot Navolging van Jezus, waaraan zij op een eigen wijze vorm willen ge- ven door een leven in gemeenschap en geloften van gehoorzaamheid, armoede en ongehuwd blijven omwille van het Rijk Gods.

De spiritualiteit van Franciscus is voor hen een oproep en een hulp om duide- lijker te zien wat die Navolging van Jezus kan zijn en om ze te beleven in de context van de huidige maatschap- pij, met een bijzondere aandacht voor de armen naar het voorbeeld en onder de bescherming van de H. Vincentius a Paulo en hun Stichteress.

Om in deze traditie verder te leven en om aan te sluiten bij het leven nu wor- den in 1988 nieuwe Constituties opge- steld. Zij steunen op bovengenoemde vernieuwe Leefregel en op het nieuw Kerkelijk Recht, uitgevaardigd door Paus Joannes Paulus II en van kracht sedert 27 november 1983. Deze Consti- tuties zijn de grondopties voor hun leven in gemeenschap, voor de gelof- ten, het gebed en de zending, voor hun doelstelling en vorming.

Leven in gemeenschap

*Ons gebod is door Jezus brengt ons
samen.*

*Hij is het middelpunt van onze gemeen-
schap.*

*Zijn leven en zijn persoon geven kracht
en bezieling.*

*Jezus maakte de liefde tot kenmerk van
zijn leerlingen.*

*Deze liefde wordt in ons samen zijn
zichtbaar*

*als wij het leven bevorderen van men-
sen dichtbij en veraf.*

*Gemeenschap wordt mede opgebouwd
door onze betrokkenheid op de wereld
en door het uitwisselen van onze erva-
ringen hierover.*

*Daartoe scheppen wij ruimte om me-
kaar op te roepen en te bemoedigen.
In een open en gelovig klimaat laten wij
elkaar thuiskomen,
dragen wij elkaar in ons lukken en mis-
lukken,
rekenen wij op elkaars mildheid en
vergevingsgezindheid.*

*In de verscheidenheid geven wij elkaar
vertrouwen respect en waardering.
Samen willen wij borg staan voor het
leven van elkaar.*

*Dit alles vraagt een blijvende inzet, elke
dag opnieuw.*

*Vanuit dit gedragen zijn in de gemeen-
schap kunnen wij gastvrij zijn
en open staan voor de wereld.*

*Zo volgen wij de voetstappen van Jezus
en houden wij zijn geest levend in ons
midden.*

*Het tot rust komen en de creatieve
ontspanning zijn zeer belangrijk
in onze sterk evoluerende en jachtige
maatschappij.*

*Heel dit gebeuren is een gave aan de
Vader, is een gave aan elkaar.*

*Af en toe kunnen wij dit bewust ervaren
en verwoorden in gebed.*

*Het is van wezenlijk belang ons hier-
voor open te stellen
en aan gemeenschappelijk gebed een
centrale plaats te geven.*

De leefgemeenschappen

De zusters leven in en vanuit een ge- meenschap (constitutie 'Leven in ge- meenschap').

Kleine groepen die in dezelfde stad of streek gevestigd zijn, of zusters die afzonderlijk wonen omdat hun zending of een andere reden dit noodzakelijk maakt, vormen samen een regionale gemeenschap of leunen aan bij een gemeenschap of zijn voor een bepaalde duur, rechtstreeks afhankelijk van de algemene verantwoordelijke.

Alle leden van de gemeenschap dragen de verantwoordelijkheid voor het leven en het groeien van de gemeenschap. In medeverantwoordelijkheid engageren ze zich in onderling overleg, voor deel-

taken als: het behoeden van de religieuze waarden en de eigen opdracht van de groep; de materiële zorg; het financieel beheer.

De betrokken zusters worden hierin bevestigd door het algemeen bestuur.

De verantwoordelijke voor de gemeenschap, die de opdracht ontvangt 'de religieuze waarden te behoeden' zal

- de eenheid en het vertrouwen tussen de zusters versterken door ruimte te scheppen waarin kan geluisterd worden naar mekaar, naar het leven en naar het algemeen bestuur, om daarin Gods wil te ontdekken.
- de waarden waartoe wij ons in professie verbonden hebben ter sprake te brengen als deze in het gedrang komen. Zij kan niet de verantwoordelijkheid van de zusters overnemen.

Oude regels en gebruiken bij het wonen in het klooster

In het getypt *Reglement Regel en Statuten* van 1848 handelt het 21ste hoofdstuk over **eten en drinken** in de kloostergemeenschap:

'De zusters zullen te zamen in den refter eten, zij zullen nooit naar den refter gaan om het noenmaal en avondmaal te nemen dan uit de kapel, onder het gaan naar den refter zullen zij den psalm: De profundis met gloria Patri enz. bidden. De officiante zal voor en na het eten voorlezen de gebeden die in den Roomschen brevier staan; na de dankzegging zal men naar de kapel gaan, onder het lezen van den psalm Miserere voor de overledene zusters, stichters en weldoeners van het huis. De zusters zullen beurtelings de lezing doen; de Overste zal hiervan mogen ontslaan degene die een zwakke stem hebben, of niet behoorlijk kunnen lezen. De lezing zal des avonds begonnen worden met eenige punten uit den H. Regel, zij zal ophouden omtrent het einde der tafel op het teeken, hetwelke de Overste zal geven. De zusters zullen toeletten in het eten en drinken de palen der matigheid niet te buiten te gaan; zich indachtig makende de matige maaltijden, welke Jezus met Maria

en Jozef nam. Zij zullen onverschillig uit de hand des Heeren aannemen de spijzen, die haar aanstaan gelijk die welke haar niet aanstaan en volgens den raad van de H. Theresia geene klachten doen. Zij zullen de oogen zedig neder-geslagen houden, niet nazien wat en hoe de anderen eten, over de teloor niet liggen, op de tafel niet leunen, de voeten stil houden, niets aan anderen geven of van hen aannemen, van hare plaats niet opstaan zonder eene dringende noodzakelijkheid, noch uit den refter gaan zonder oorlof van de Overste gevraagd te hebben en niets van de tafel medenemen. De zusters, die onder den maaltijd haar mes, vork of lepel of iets anders laten vallen, iets breken, storten, schenden of eenig merkelyk gerucht maken, zullen aanstonds gaan voor de Overste nederknielen totdat zij het teeken van opstaan zal geven, terwijl zal de tafeldienster oprapen wat gevallen was. Die welke te laat ter maaltijd komen, zullen zich op de knieën zetten voor de Overste, rechtstaan op het teeken, welke zij daartoe geeft en gaan de laatste plaats nemen; zij zal de gebeden voor en na het eten in stilte lezen. Buiten den gestelden tijd zullen de zusters niets eten of drinken zonder toelating der Overste en nooit buiten den refter of ziekenkamer zonder oorlof der Overste.'

In een uittreksel uit een geschreven tekst van Moeder Antonia ter voorbereiding van een gebruikenboek voor de Congregatie lezen wij over de **vrije tijd**:

'XVIIe Hoofdstuk: Van de recreatie. In de recreatie (van n' halve dag) mogen de Zusters spreken op het noviciaat, de naaikamer, ook in de keuken als men met drieën is (het waschhuis of hof als men daar te zamen is). De recreaties, die de Overste geeft zijn gewoonlijk van eene halve uur of van eene uur en worden in den namiddag te zamen genomen. In de Paaschweek en met de Septembervacantie wordt er gewoonlijk eene uur recreatie van 4 tot 5 ure verleend. Buiten dezen tijd zal eene namiddag recreatie niet meer dan eenmaal per week gegeven worden; tijdens

den advent en den vasten zullen deze recreaties geene plaats hebben.'

Over de **refter en het voedsel** van de zusters handelt:

'XXVIIe Hoofdstuk. Van den Rafter en het Voedsel der Zusters.

3° De H. Regel zegt dat er 's morgens, 's middags en 's avonds onder den maaltijd eene geestelijke lezing zal gedaan worden uit eenig godvruchtig boek. Men leze des morgens uit de Navolging van Jezus Christus door Thomas a Kempis; des middags bijna altijd uit de Oefeningen der Chistelijke Volmaaktheid door A. Rodriguez en 's avonds zal men het leven der Heiligen of eenig ander godvruchtig boek, volgens 't oordeel der Overste, mogen lezen.

4° De oversten der onderhoorige huizen zullen zorgen dat het voedsel omtrent hetzelfde is als dat in het moederhuis. De zusters zullen geen gebruik maken van likeuren of druppels. Vier 's jaars zullen zij een bierglas wijn mogen nemen te weten op: Paschen, Sinxen, Onbevl. Ontv. van Maria en Kerstmis. Op den dag der Overste, Onbevl. Ontv. van Maria en Onoozele Kinderen zullen zij 's middags drie vleeschen mogen nemen.'

De **slaapplaats** wordt besproken in Hoofdstuk XXIX:

'Van de Cellen of Slaapplaats. Vermits het onmogelijk is dat de Zusters elk eene cel hebben, zal men zorg dragen dat elk bed afgemaakt is zoodanig dat het eene kleine cel vormt.

4. Het strooi der bedden zal alle twee jaren nagezien en uitgezift worden; men kan er dan wat nieuw strooi bijsteken. Alle vier jaren zal het strooi heelmaal vernieuwd worden.

7. Als de Zusters der gasthuizen bij nachte moeten opstaan zullen zij een lang kleed of kiel, uit zwarte stof vervaardigd aantrekken. Het betaamt dat zij ook hunne barbette en kap opzetten. Eer de slaappplaats des morgens te verlaten zal het bed afgetrokken worden, daarom zullen de Zusters voor het morgengebed 20 minuten tijd hebben. Het bed moet voor negen ure gemaakt zijn. Men zal om het te maken eenen

voorschoot en mouwen aandoen. De spreid zal men des avonds van het bed afnemen en opplooien.

9. Bij zomertijd kan er toelating gegeven worden om de deuren des domters open te laten. Men vergete niet dat het op den dormter strenge stilzwijgendheid is.'

Het geschreven Reglement van voor 1892 is grotendeels hetzelfde als dat van 1848. De vier eerste punten van 'Hoofdstuk XXX. Van den Rafter en het Voedsel der Zusters', bijvoorbeeld, is hetzelfde als het 21ste hoofdstuk van 1848. Daarna volgen enkele nieuwe punten:

5° Daar de zusters belijdenis doen van het arm huisgezin van Jezus Maria en Joseph toe te behooren, zullen zij te vreden zijn met de gemeene spijzen die haar zullen voorgesteld worden, dezelve nuttende om het ellendig lichaam te ondersteunen ten dienste van God.

6° De spijzen zullen smakelijk, doch niet lekkerlijk gekookt worden.

7° Men zal voor de tafel der Gemeente geen gevogelte of wild koopen.

8° Op wittendonderdag, goedenvrijdag, tot den middag van Paschenavond in begrepen, zal er aan tafel niet gelezen worden; de zusters zullen in eene diepe stilzwijgendheid de misterien dier dagen trachten te overwegen, en geene ammelakens noch servetten gebruiken.

9° Zij zullen neerstelijk toelieten in het eten en drinken de matigheid, zedigheid en wellevendheid te onderhouden;

In het Reglement, Regel en Statuten van 1892 lezen we in een hoofdstuk over de **kleding**:

' 1. Het kleedsel der Zusters zal eenvoudig en armelijk zijn en zal bestaan uit eenen wit lijnwaden hoofddoek en barbette (= kinband) met zwarte weile (= voile), een zwart habijt (serge) waaraan de rozenkrans met kruis zal hangen; onder het habijt zal men eenen bruinen saaien schapulier met koorde dragen. In de winter mogen de Zusters zich bedienen van eenen zwarten laken mantel. De Zusters zullen zwarte kousen en effen zwarte schoenen dragen. Op de borst zullen zij een zwart kruis met zilveren Christus hebben.

2. *Het kleedsel der Novitiën is in alles gelijk aan dat der geprofeste Zusters, behalve het kruis en de zwarte weile (= voile) die met de professing gegeven worden.'*

De regels '**Van de stilzwijgendheid**' zijn bijzonder streng:

' 1. De Zusters zullen eene groote liefde hebben tot de stilzwijgendheid en ingetogenheid. Zij zullen, buiten den tijd der recreatie, heel den dag de stilzwijgendheid onderhouden, zoo te verstaan dat zij niet zullen spreken zonder ware noodzakelijkheid en dan met weinige woorden en stille stem. Kunnen zij elkander gemakkelijk met teekens verstaan, zoo zullen zij geene woorden gebruiken. Nochtans is er te bemerken dat door onnoodige teekens het stilzwijgen gebroken wordt.

2. Zij zullen bijzonder het silentium onderhouden in de kapel, het kapittel, den refter, de panden en den dormter, er niet sprekende dan om dringende noodzakelijkheid en dan nog zoo weinig en stil mogelijk.

3. Op Aschwoensdag, Wittendonderdag en Goedenvrijdag zal er des avonds geene recreatie gehouden worden.

4. Uitgaande in het dorp of in de stad zullen de Zusters niet meer spreken dan het noodig is.

5. Zij zullen alle onnoodig gerucht vermijden, de deuren en vensters zachtjes sluiten, geen gerucht maken met de stoelen, tafels enz. te verzetten. Zij zullen vooral het minste gerucht vermijden onder de H. Mis, het officie, gebed en de lezing. Van na het avondgebed tot des morgens na de Meditatie zullen zij eene strenge stilzwijgendheid onderhouden. Gedurende dien tijd moet alles in huis in de grootste stilte geschieden.'

Kardinaal Goossens keurt de regel opnieuw goed op 27 augustus 1892 bij het jubilé van 50 jaar gasthuis en school. Bij deze gelegenheid verschijnt de regel ook onder vorm van een gedrukt boekje, dat aan alle zusters overhandigd wordt. Op 27 januari 1912 bevestigt pater Pacificus a Monza, de minister-generaal van de Minderbroeders, de regel van de zusters.

Hoe de zusters in de kloostergemeenschap leefden komt vollediger in beeld in de gedrukte Regel en Constituties van 1908.

Het hoofdstuk '*Van de refter en het voedsel der Zusters*' is bijna onveranderd gebleven.

De tekst '**Van de cellen of slaappleaats**' is wel meer aangepast:

' 1. De Zusters zullen zooveel mogelijk elk hare cel hebben. In de huizen waar het niet gevoeglijk kan gevonden worden, zullen zij eenen gemeenen dormter hebben, de tijd van ziekte uitgenomen. De Novitiën zullen op eene zelfde kamer onder het toezicht eener Zuster daartoe gesteld, slapen.

2. Men zal onder geen voorwendsel buiten ziekte zich aan het bed van eene Medezuster mogen begeven.

3. Gedurende de wintermaanden moet de dormter verlicht wezen.

4. Buiten geval van ziekte zal het bed der Zusters samengesteld zijn uit eenen stroozak en bovenzak, hoofdpeluw, een oorkussen, een of meer dekens en een voetkussen volgens het jaargetijde.

5. Iedere cel of elk bed zal den naam van eenen Heilige dragen en zal geen ander versiersel hebben dan een Kruisbeeld en vier geplakte beeldeken.

6. De Zusters zullen nooit te zamen in hetzelfde bed slapen.

7. Zij zullen zich voor niemand vertoonen tenzij betamelijk gekleed zijnde.

8. Iedere Zuster zal het bed opmaken dat zij tot haar gebruik heeft.

9. De deuren en vensters des dormters zullen des avonds gesloten worden.

10. Men zal geene vreemde personen op den dormter of de cellen der Zusters mogen geleiden.'

In dezelfde Regel van 1908 zijn ook de diensten in de gemeenschap geregeld: zo zijn er regels voor de ziekindienster, de kleebezorgster, de werkmeesteres (in de naaikamer), de dispensierster (zorg voor het voedsel en de hof), de zuster belast met de keuken, de refterbezorgster en de bakkerin.

Aangepaste 'Gebruiken en gedragslijnen voor de Congregatie der Zusters van den H. Vincentius a Paulo te Opwijk'

werden op 9 augustus 1941 goedgekeurd door Mgr. Everaert, vicaris-generaal van het Aartsbisdom Mechelen.

De regels over cellen zijn bijna ongewijzigd gebleven. Er zijn wel veel aangepaste regels en gedragslijnen over bvb. voeding (ook bij jubilea), briefwisseling en telefoon.

In hoofdstuk VII 'Middelen en Voorchriften om den Kloostergeest te bevorderen' komt het wonen onrechtstreeks aan bod in § 1 Van de **Afzondering der Wereld**. Het klooster was een erg gesloten gemeenschap.

Het dagelijks leven in het klooster was strikt gereguleerd: opstaan om 4u30 (in de zomer van 1 maart tot 1 november) of 5 uur (in de winter) en 's avonds om 9 uur gaan slapen.

De uren van werken –volgens de verschillende taken– worden door de alge-

mene overste vastgelegd en in de refter opgehangen.

Een echt spreekverbod is er nog wel, behalve tijdens de recreatie. De strikte uitsluiting van de wereld buiten het klooster en de persoonlijke leefwereld blijft gehandhaafd.

Buiten huis gelden nog strenge regels van voorzichtigheid.

Bezoeken zijn nog altijd beperkt, maar toch gedurende meer dagen toegelaten. Voor vreemden is het klooster nog altijd grotendeels verboden terrein, behalve in de spreekzaal.

De recreatie is verruimd tot twee maal een half uur tot één uur per dag, maar men blijft er dikwijls nog verder werken. Ook het aantal recreatiedagen is vergroot tot een twintigtal.

De regels voor de eetmalen in de refter zijn onveranderd gebleven.

